

25 באוקטובר 2023

לכבוד
אלופה יפעת תומר-ירושלמי
מר עמית איסמן
פרקליט המדינה
הפרקליטה הצבאית הראשית

שלום רב,

הנדון: חובת הודעה על מעצר של מחבלים מעזה שמוחזקים בישראל

בשבת, 7.10.2023, החלה מתקפה רצחנית של מחבלי חמאס, שפלשו לישראל, נכנסו ליישובים באזור עוטף עזה וביצעו פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות שמחרידים בזוועתם. למעלה מ-1,400 ישראלים נרצחו, אלפים נפצעו ולמעלה מ-200 ישראלים נחטפו לרצועת עזה.

לפיכך ברור שקיימת עילה להחזיק במעצר כל מחבל מרצועת עזה שנתפס מאז אותו היום, הן בשל מסוכנותו הרבה והן בשל המידע שניתן לקבל ממנו ושחשוב בהיבטים שונים להגנה על הביטחון ולשחרור החטופים.

למיטב ידיעתנו חלק מהעצורים מוחזקים לפי הדין הפלילי וחלקם כלוחמים בלתי חוקיים. יחד עם זאת החובה למסור הודעה על המעצר משותפת לכולם. סעיף 33(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 קובע ש"תימסר, ללא דיחוי, הודעה על מעצרו ועל מקום הימצאו [של החשוד] לאדם קרוב לו שהוא נקב בשמו, ואשר ניתן לאתרו באמצעים סבירים".

חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 אינו מתייחס לסוגיה, אך תקנה 15 לתקנות כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תנאי כליאה), התשס"ב-2002 מורה לאפשר לכלוא לשלוח מכתבים, ויש בכך הד לחובה הקבועה בסעיף 106 לאמנת ג'נבה:

"לכל עציר תינתן, מיד עם עצירתו, ולא יאוחר משבוע אחד להגיעו למקום מעצר, כן במקרי מחלה או העברה למקום מעצר אחר או לבית חולים, האפשרות לשלוח במישרין למשפחתו מזה, ולסוכנות המרכזית האמורה בסעיף 140 מזה, גלוית-מעצר הדומה, כמידת האפשר, לדוגמה המצורפת לאמנה הזאת, המודיעה לקרוביו על מעצרו, כתובתו ומצב בריאותו. הגלויות האמורות יישלחו במהירות וללא כל דיחוי".

אף על פי שהכלואים אינם שבויי מלחמה הוראה זו היא הוראה הומניטרית בסיסית ויש להכילה בשינויים המחויבים אף על לוחמים בלתי חוקיים.

אין אנו יודעים כמה מחבלים מרצועת עזה נעצרו עד היום, אבל ברור לנו שמדובר במאות אם לא למעלה מזה. בשל כך תהליך חקירתם וזיהויים יארך זמן.

כפי שכבר הוזכר בפתח הדברים ברצועת עזה מוחזקים שלא כדין למעלה מ-200 אזרחים ישראלים – תינוקות, ילדים, נשים וגברים, קשישים וקשישות – שנחטפו ביום 7.10.2023 ולמיטב ידיעתנו עד היום לא נמסר כל מידע אודותם. למותר לציין שאסור לרשויות הישראליות לאמץ את אמות המידה הללו של החמאס, שעומדות בסתירה חזיתית לנורמות הבסיסיות ביותר של המשפט הבינלאומי ההומניטרי, של משפט זכויות האדם ושל עקרונות מוסריים ואנושיים.

במכתבנו זה אנחנו מבקשים לוודא שנקבע נוהל מתאים והוקם מנגנון, שיבטיח את מסירת ההודעה בהקדם האפשרי בין אם באמצעות הצלב האדום ובין אם באמצעות כל גורם בינלאומי אחר שכשיר למשימה (ראו והשוו את פסק הדין שניתן בעתירה באותו הנושא שהגשנו באינתיפאדה הראשונה: בג"ץ 670/89 עודא נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון (פס"ד מיום 21.11.1989)).

נודה לתשובה בדחיפות הראויה.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד

נשיא

העתק: מר שרון אפק, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (מנהל מערך ייעוץ וחקיקה)